

Ενδεικτικές απαντήσεις στα αρχαία ελληνικά Διδαγμένο κείμενο

A1 α

1 Λάθος: Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος – τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν – ἢ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει,

2 Λάθος: ὡς ἔοικεν, οὔσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ καὶ βλαβερὸν γίνεσθαι.

3. Σωστό: Τούτου τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστα τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιεῖσθαι αὐτῷ τὸ ὄραν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι.

β.

1 ἐπαγγελλλόμενοι

2. τὸ ὄργανον

B1. Σύμφωνα με τον ορισμό του Σωκράτη, η παιδεία είναι η τέχνη για τη μεταστροφή της ψυχῆς ὥστε να γίνει η μεταστροφή αὐτή πιο εύκολα και πιο αποτελεσματικά. Η μεταστροφή αὐτή σκοπεύει να φέρει την ψυχὴ σε επαφή με το αγαθό. Συνεπῶς η παιδεία είναι υπεύθυνη για την περιαγωγή. Η λέξη ἔχει φιλοσοφική βαρύτητα διότι δείχνει πως η γνώση και η παιδεία καθὼς στρέφεται στον κόσμον, οφείλει να ἔχει καθολικό χαρακτήρα και να μὴ εξαντλεῖται σε προσέγγιση ἀπὸ μία ἐπιμέρους οπτική γωνία. Στὸ ἴδιο πλαίσιο ἐντάσσεται και η χρήση τοῦ δεοντολογικοῦ ρηματικοῦ ἐπιθέτου περιεκτέον, τὸ ὁποῖο ὁμῶς δὲν προτρέπει ἀπλῶς σε μία ευρύτερη θέαση ἀλλὰ ἀποβλέπει σε μία μεταστροφή τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν αἰσθήσεων πρὸς τὸν κόσμον τῶν ιδεῶν. Πρόκειται, ὅπως και στην περίπτωση τῆς παιδείας, για μία στροφή ὅλης τῆς ὑπαρξῆς πρὸς τὸν «ἥλιον», πρὸς τὸ αγαθό- για μία ἐπώδυνη πορεία. («Ὁ δὲ γε νῦν λόγος, ἣν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνοῦσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὄλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω σὺν ὄλῳ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιεκτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναι φάμεν τὰγαθόν. Ἦ γάρ;»). Ο φιλόσοφος υποστηρίζει ὅτι, ὅπως ὅταν θέλουμε να δούμε κάτι, στρέφουμε τὸ βλέμμα μας πρὸς αὐτό, ἔτσι κι ἂν θέλουμε να γνωρίσουμε τὸ αγαθὸ πρέπει να στρέψουμε τὴν ψυχὴ μας πρὸς αὐτό για να τὸ δεῖ. Αὐτὴ ἡ στροφή, ἡ περιαγωγή συνιστᾷ τὴν παιδεία ὅπως ἀναφέρθηκε και παραπάνω και δὲν προϋποθέτει τὴν ἀπόκτηση ἐνὸς νέου

πράγματος αλλά είναι η ανάπτυξη μίας υπάρχουσας δύναμης του ανθρώπου που βρίσκεται σε ύπωση λόγω της αισθητηριακής πλάνης. Στον Πλατωνικό διάλογο «Μένων» διαβάζουμε ότι η ανθρώπινη ψυχή υπήρχε και πριν από τη γέννησή του ανθρώπου και όταν έπεσε στη γη εισήλθε σε ένα σώμα που τη φυλάκιζε. Αυτό επέφερε τη λήθη των ιδεών που είχε θεαθεί η ψυχή πριν από την πτώση της και γ' αυτό χρειάζεται η στροφή της πάλι προς τη θέαση των ιδεών.

B2. Ο Σωκράτης προσδιορίζει αρχικά τι δεν είναι παιδεία και καλεί τους συνομιλητές του να παραδεχτούν πως αν είναι αληθινά όλα όσα έχει προαναφέρει, τότε πρέπει να παραδεχτούν και πως η παιδεία δεν είναι τέτοια όπως την ορίζουν οι επαγγελλόμενοι. Αυτοί ισχυρίζονται πως στην ψυχή δεν υπάρχει γνώση και πως ο άνθρωπος την αποκτά με την μάθηση. Άρα οι ίδιοι με τη διδασκαλία τους εμφυτεύουν τη γνώση στην ψυχή (έν τῇ ψυχῇ) των μαθητών. Με τον εμπρόθετο αυτό προσδιορισμό ο Σωκράτης εστιάζει στη διαδικασία μάθησης η οποία προέρχεται από εξωτερικό παράγοντα. Χρησιμοποιεί, επίσης, μια αναλογία (οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες) προκειμένου να σώσει με σαφήνεια το νόημα των λεγομένων του. Σύμφωνα με την παρομοίωση, οι δάσκαλοι εμφυτεύουν τη γνώση στην ψυχή των μαθητών σαν να βάζουν την ικανότητα της όρασης στα μάτια ενός τυφλού ώστε να δει. Μ' αυτό τον τρόπο ο Σωκράτης κάνει έναν δριμύ υπαινιγμό εναντίον των σοφιστών, οι οποίοι είχαν ως επάγγελμά τους τη μόρφωση έναντι αδρῆς αμοιβῆς.

B3.

1-α

2-γ

3-β

4-β

5-γ

B4. α. φανόν φάσμα

ἀνασχέσθαι ανακωχή

περιακτέον ἄξονας

τετραμμένω ανατροπόπῃ

ἐντιθέντες παρακαταθήκη

ἀπόλλυσι ἀπόλυση

β. -Όταν έφτασαν στην Αμερική μετά από μεγάλη ταλαιπωρία θεώρησαν ότι βρίσκονται στη γη της επαγγελίας

-Μία από τις μεγαλύτερες φαρμακευτικές εταιρίες της χώρας ζητάει επιστημονικούς για μόνιμη συνεργασία

B5. Οι μαθητές καλό θα ήταν να αναφερθούν στα σημεία που συγκλίνουν τα δύο κείμενα:

- Η αξία της παιδείας για τον άνθρωπο
- Ο ρόλος της ψυχής
- η γνώση ως έμφυτο γνώρισμα του ανθρώπου
- μεταστροφή στον εσωτερικό κόσμο

Αδίδακτο κείμενο

Γ1. Και αν κανείς με ρωτήσει: Καλά, τι εννοείς, αν κάποιος βλάπτει την πόλη, πρέπει να κάνουμε ειρήνη μαζί του; Δεν θα το έλεγα· αυτό που εννοώ είναι ότι πολύ γρηγορότερα θα τους τιμωρούσαμε, αν δεν προκαλούσαμε καμιά αδικία· γιατί δεν θα είχαν κανέναν σύμμαχο.

Γ2. Πλεονεκτήματα ειρήνης: οικονομική ευημερία
Μειονεκτήματα πολέμου: οικονομικός μαρασμός

Γ3α. ἐξέλειπες
εἰσήεις/ εἰσήεισθα
κατεδαπανῶ

β. μάλα, μάλιστα ταχέως /ταχύ, τάχιστα

γ. τισί(ν) πρόσοδοι πολῖτα

Γ4. α. ἢ εἰρήνην: β' όρος σύγκρισης από το κερδαλεώτερον ταῦτα (το πρώτο του κειμένου): Υποκείμενο στο κριθείη τῶν προσόδων: γενική διαρετική από το πολλάς ἄγειν: Υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα χρή

β. κατηγορηματική μετοχή ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στο χρήματα με εξάρτηση από το ρήμα εὔρησει

γ. πῶς ἂν ἄμεινον ταῦτα κριθείη: δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική μερικής άγνοιας ως Αντικείμενο στο γνωστικό ρήμα οἶδα ὡς χρή καὶ πρὸς τοῦτον εἰρήνην ἄγειν: δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση ως Αντικείμενο στο λεκτικό ρήμα λέγεις